

Izloži razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm ×
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Kdo beži pred Peskovo afero?

Zadeva, ki razburja »Jutrovec«
in Nesecesarje že dalje časa, je pri-
šla v akuten stadij. Nemogoče jo je
dalje zavlačevati, ker skrivanja za
plotom in streljanja v zrak mora
biti pa vendar enkrat konec. Vsaj
pri vsej stvari ne gre za kaj dru-
gega kakor za ljubljanski županski
stoliček. Vsa afera je, če jo vzame-
mo stvarno, malenkostna, zakaj
medicinska znanost pozna neshete
take defekte, in je insceniranje vse
zadeve v politične namene je na-
pravila iz ne nekako vseslovensko
politično zadevo.

Na vsa izvajanja zadnje tri dni v
našem listu pa je priobčilo »Jutro«
naslednjo notico:

»Afera Pesek, Stelkel pes je ušel
po cesti. Vse beži, samo nekaj po-
gumnih gledalcev ga naskoči in po-
bije. Drugi pa stoje po oknih in zvi-
kajo oči, češ, kako se jim ta borba
gnjusi. Ravno taka je podoba v naši
javnosti z afero g. Peska. »Naprej«
je prvi zakričal, katera bolezen se
je konstatirala, potem pa je začel
bežati in vpiti, da se mu stoji. »No-
vi Čas« deli lekcije in napada demo-
krate, ki so mnenja, da g. Pesek ne
more biti župan. Klerikalci po Al-
fonzu Ligoriju pač branijo vsakega,
ki jim koristi. »Slovenski Narod« je
optimist in misli, da treba občinski
svet razpustiti, pa bo Peskove afe-
re konec. Po našem mnenju se občin-
ski svet more razpustiti le, ako so
za to dani zakoniti predpogoji ali če
je njegova delanezmožnost dokaza-
na v praksi. Afera Pesek je pač
znak izpričenosti NSS, izvolitev g.
Peska obenem dokaz delanezmožnosti
obč. sveta. Afera Pesek bo kon-
ec šele, ko bo vsa poštena javnost

obračunala z grešnikom in njegovi-
mi branitelji.

Odgovarjati hočemo glede te no-
tice na dve stvari čim krajše. »Ju-
tro« pravi, da mi bežimo pred Pe-
skovo afero, čeprav smo prvi za-
kričali o bistvu bolezni. To pa ni re-
snično. »Jutro« in »Pondeljek« goni-
ta po predalih lista že dva meseca
to stvar, kričita kakor jesihar, a ni-
sta še do danes prišla z dokazi pred
javnost ali pa pred obdolženca. Ob-
dolženec je pozival in drugi listi so
pozivali, naj se afera zaključi, toda
gospoda lepo molči in očita nam, da
bežimo. Ves razvoj cele polemike
kaže, da tisti beže in se umikajo, ki
so afero vprizorili. Tako postopanje
ni možgato, ne etično, to postopanje
je beg pred »steklim psom«. Boj, ki
ga nasprotniki Peskovi vodijo proti
njemu je neodkrit, zavraten.

Za nas kot stranko je vprašanje
spora med Peskom in »Jutrom« ire-
levantno: v političnem pogledu pa
nikakor ne moremo odobravati nači-
na boja, kakor smo že povedali, ker
ima silno zle posledice. Mi ne zago-
varjamo Peska, ki je med vojno do-
bro zaslužil, kakor priznava sam,
pač pa smo proti gnusnemu boju.

V notici omenja »Jutro« tudi
eventualni razpust celega občinske-
ga sveta ter pravi, da je to le po
obstoječih zakonih mogoče. Mi smo
povedali o tem svoje stališče, in to
je, da je edino razpust občinskega
sveta podan in na mestu. Drugega
izhoda ni brez kršitve pravic volil-
cev.

Mi s tem zaključujemo razpravi-
lanje o Peskovi aferi, če nas ne bo
kdo izzival. Pripominjamo pa, da je
afera znak malenkostnih razmer.

Opazke k draginji in valuti.

Jugoslovanska valuta je na borzi
v Čurihu, ki je najnerodajnejša v
denarnem prometu srednjeevropskih
držav, zopet znatno padla. S tem
stalnim padanjem vrednosti našega
denarja se draginja na domačem tr-
gu seveda tudi stalno večja.

Nedavno so imeli vladni možje
konferenco, kjer so proučevali vzro-
ke padanja naše valute in iskali po-
ta kako temu odpraviti. Prva misel
meščanskih gospodov je seveda bi-
la, izboljšati našo valuto z izvozom,
ker se pri tem da tudi dobro zaslu-
žiti. In res so se začele izvažati iz
države velikanske množine blaga,
predvsem živine. Toda kakega iz-
boljšanja valute le ni, kakor so to
vsi meščanski listi v Ljubljani lahko-
vernim ljudem trobili na ušesa. Dra-
ginja se je povečala do danes že za
30—40 odstotkov!

Za delavčeve plače se seveda
kapitalist ne zmeni, pač demokratsko
»Jutro« zopet pritiska na to, da
se forsira izvoz najbolj, češ to bo
ubilo draginjo, dasi navaja dejstvo,
da je kljub izvozu naša valuta vse-
eno padla in išče novih vzrokov za
to. Najde ga v svobodni trgovini z
valutami in čeki.

Kako je nedosledno kapitalistič-
no časopisje, si »Jutro« s tem samo
pove, ker obsoja svobodno trgovino,
v tem primeru torej svobodno
trgovino z valutami in čeki kot pre-
zgodnjo, ter zahteva zopet sistem
nadzorstva, dasi na drugi strani
vedno dokazujejo z njim vred vsi
meščanski listi, češ da nas iz dragi-
nje reši navsezadnje vendarle samo
svobodna trgovina. »Jutro« beleži
dejstvo, da banke zlorabljajo svo-
bodno valutno in čekovno trgovino

v škodo vse države. Čeprav jim je
vlada tako lepo vse zaupala. (Ban-
kokracija!) To je pač priznanje o
tkzv. narodni in državotvorni za-
vednosti bank in kapitalistov, ki jim
je le za kapital, do katerega najlaž-
je pridejo potom draginje, kak višji
interes, blagobit »tega ljubljene-
ga naroda« kakor pravijo, pa jim je
kakor lanski sneg.

Ponovni padec naše valute ima
svoje velike vzroke tudi v politični
strani. Mnogo je predvsem kriv na
tem način reševanja hrvaškega
vprašanja ter sedanjih političnih teo-
rijsko - reakcionarni režim, ki
vzbuja v inozemstvu gotovo le dvo-
me, ne pa kakega zaupanja in pri-
znanja, kakor so to mislili in še da-
nes mislijo vladni radikalsko-demo-
kratski gospodje s svojim zakonom
o »zaščiti« države. Gotovo da je go-
spodarskih vzrokov za padec naše

valute tudi zelo mnogo in ki tiče v
vprašanju izvoza in uvoza, pospe-
šitvi domače produkcije ter v svo-
bodni trgovini v obče; tudi promet
in davčna politika ne dviga vredno-
sti našega denarja, temveč podpira
draginjo.

Kje in kakšna so sredstva, s ka-
terimi bi se dalo odpraviti draginji
v naši državi, smo že večkrat po-
vedali. Seveda meščanske vlade ta-
ka sredstva odklanjajo, ker se ne
strinjajo s kapitalističnimi interesi.

In kaj vidimo pravzaprav v teh
sedanjih nesigurnih atmosferah, go-
spodarskih in političnih poskušnjah
sedanje vlade? Drugo nič, kot to,
da se sedanja vladna bankokratska
smer in ves sedanj režim ni obne-
sel in se tudi ne more, in da mora
zaveti v državi ves drug veter: po-
litični in gospodarski demokrati-
zem!

Vprašanje vpokojenk tobačne tovarne.

Na svoječasn vprašanje glede
revizije upokojenk v ljubljanski to-
bačni tovarni je dobil poslanec so-
drug dr. Korun od ministrstva fi-
nanc sledeči odgovor:

V tobačni tovarni v Ljubljani
imamo dve vrsti provizionistov,
začasno provizionirane in stalno
provizionirane delavske osebe.

Pregled začasno provizioniranih
delavskih oseb vrši se vsako leto.
Ako je delavska oseba pri zdravni-
škem pregledu spoznana za sposo-
bno za delo, pozove se ista ponovno
v službo, v protivnem slučaju osta-

ne še nadalje začasno umirovljena,
ali se pa trajno umirovi. Trajno
umirovljene delavske osebe se pa
vobče ne pozivajo na pregled.

Trajno umirovljene delavske
osebe ne izgube tedaj penzije nika-
ko. — Začasno umirovljene je se-
veda izgube, toda samo, ako se po-
novno pozovejo na redovni zaslu-
žek.

Delavska prava v tem pogledu
so v § 20—28, statuta o preskrb-
ninskem sistemu za delavce tobač-
ne režije in njihove ostale precizno
in izčrpno osigurana.

Državni svet in administrativna sodišča.

Načrt zakona o državnem svetu
in administrativnih sodiščih ima 30
članov. Državni svet rešuje posle v
oddelkih po pet članov. Stalen od-
delek se sme sestaviti za admini-
strativne spore finančne narave.
Razpored svetnikov v oddelkih se
viši s kockanjem za vsako leto na-
prej. Po členu 102, ustave se usta-
navljajo administrativna sodišča s
sedežem v istem kraju, kjer so ape-
lacijska sodišča, lahko pa se usta-
novijo tudi v drugih krajih.

Upravna sodišča rešujejo posle
v pododdelkih s tremi sodniki. Ako
ima to sodišče več kakor dva od-
delka, mora biti en oddelek stalno
za razpravljanje v upravnih sporih
finančne narave. Državni svetniki
in upravni sodniki imajo glede stal-
nosti poklica in nepremičnosti vse
pravice rednih sodnikov. Po činu
in plači so enaki apelacijskim sodni-
kom.

Upravna sodišča sodijo o admi-
nistrativnih sporih, ki lahko obstaja-

jo med posamezniki ali pravnimi
osebami na eni strani in upravnimi
oblastmi na drugi strani. Pod upra-
vnimi oblastmi se razumevajo tudi
samoupravna oblastva. Državni svet
rešuje pritožbe proti razsodbam
upravnih sodišč, o pritožbah proti

Ig. Mihevc:

Kovinska industrija na ljubljanskem sejmu.

(Dalje.)

Plavž Store je razstavil tudi pre-
cej svojih izdelkov, ponajveč litine
in transmissijske naprave, ki prihajajo
posebno sedaj ob razvoju novih
tovaren številno v poštev. Zadnji
čas bi bil, da bi se tudi to podjetje
pričelo množevati in da bi delav-
stvo prišlo pri njem na svoj račun,
zakaj delavstvo tega podjetja je
dolgo časa vegetiralo, to pa vsled
tega, ker se je temu podjetju na vse

mogoče in nemogoče načine oviralo
obtravanje. V tem podjetju je do-
bro razvita železolitarna, ki je pred
vino izdelovala za graške tovarne
odlitke, kakor motorne trupe za Pu-
chovo in Weitzerjevo tovarno. Plavž ima
tudi svojo valjarno in svoji premogokop, ki
ne prihaja toliko v kvantiteti, pač pa v
kvaliteti v poštev. Čeprav je gospod Savič,
tudi nad to podjetje obesil Damoklov

Dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški:

O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja.

(Referat na zborovanju blagajničnih
zdravnikov Slovenije ob priliki III.
jugoslov. lekarskega skupa v Ljub-
ljani.)

(Dalje.)

Socialna medicina s svojim ve-
likim pomenom sega globoko v
zdravniški poklic in že vidimo, da
se ločita dve skupini zdravnikov:
na eni strani zdravniški-lečniki (Heil-
ärzte), kojih naloga bo tudi v bodo-
če zdravljenje posameznih bolnikov,
torej individualna medicina, na dru-
gi strani socialni zdravniki, ki se
pečajo z opazovanjem in posvetovan-
jem zdravim, z izvedenijskim delo-
vanjem in kojih glavno torišče je
preventivno delovanje v prid sploš-
nega ljudskega zdravja. Ta delitev
je tako važna in tako zelo v smislu
bodočih nalog medicine, da zastopajo
odlični kliniki in zdravniki tudi v
naši državi zahtevo, da naj se ta

delitev izvrši že na medicinskih fakultetah, tako da bodo te v bodoče
odgajale dve vrsti zdravnikov, zdrav-
niške-lečnike in socialne zdravnike.
Bifurkacija bi se izvršila po prvem
rigorozu, oziroma v šestem seme-
stru. Obe skupini bi morali dobro
obvladati klinično diagnostiko in to-
rež posecati predavanja iz vseh kli-
ničnih disciplin. Med tem, ko pa je
zdravnikom-lečnikom glavna naloga,
da se izvršno izvežbajo v terapiji,
socialnim zdravnikom tega vežba-
nja ni treba, posebno ne v specialnih
strokah, pač pa se morajo temeljito
poučiti na polju splošne in socialne
higijene, sodne medicine, izvedeni-
škega delovanja, organizacije soci-
alnega skrbstva in statistike. Iz pr-
ve skupine bi se v bodoče rekruti-
rali privatni in bolnišnični zdravniki
ter zdravniki za ambulatorije bolni-
ških blagin, iz druge skupine pa
uradni zdravniki, vodilni zdravniki
socialnega zavarovanja, šef-zdrav-
niki železnice ter privatni zavarov-
valni družbe za življenje in proti
neizgodi. Po vsem razvoju medi-
cine v zadnjem času in po obstoje-

čih resničnih potrebah ne dvomim,
da se bo ta delitev, ki se kaže že v
praksi, izvršila tudi v medicinski
šolski nastavi.

Poznavalec socialno - zavarov-
valnih nalog, uradnik Zavarovalnice
proti neizgodi v Sloveniji, dr. Jo-
ža Bohinjec, je v »Nivji« pred krat-
kim priobčil daljši članek o proble-
mih socialnega zavarovanja. V tem
članku posveča zdravniškemu vpra-
šanju le kratek odlomek, ki pa slo-
ve: »V celotnem sistemu socialnega
zavarovanja tvori zdravniško vpra-
šanje problem zase. In ta problem
je treba rešiti popolnoma. Treba je
vstvariti zdravniške specialiste, po-
klicno socialno zavarovalne zdrav-
nike, ki bodo vse svoje moči posve-
čali izključno socialnemu, prohibi-
tivnemu delovanju in modernemu
efektivnemu zdravljenju. Brez reši-
tve tega problema je ves socialno
zavarovalni sistem postavljen na
pesek.«

Naglašal sem prej, da so se na
očividni higiensko - preventivni po-
men socialnega zavarovanja ozirali
tudi zakonodajalci. In tako se je tu-

di v naši mladi probujajoči se drž-
vi, koje prebivalstvo je v svetovni
vojni utrpelo ogromno škodo na ži-
vljenju, zdravju in blagostanju, mini-
strstvo za socialno politiko zgveda-
lo, kako važne naloge ima to zava-
rovanje ne le v socialnem, temveč
tudi v zdravstvenem pogledu. Pod-
pisana je in v »Službenih novinah«
že objavljena nova Uredba o osi-
guranju radnika. Ta uredba postavlja
socialno zavarovanje na povsem
novo podlago. Socialno zavarova-
nje se v vsej državi centralizira,
bolniško zavarovanje združi z onim
proti neizgodi. Vse bratovske
skladnice, vse privatne bolniške
blagajne prenehajo kot take poslo-
vati in se sklopijo v eno enoto. Le
državna železnica obdrži še svojo
bolniško blagajno, privatne železni-
ške družbe pa, ako imajo preko 1000
delavcev, v Ljubljani na pr. se ve-
lika bolniška blagajna tobačne to-
varne in Trgovsko podporno in bol-
niško društvo združita s splošnim
socialnim zavarovanjem. Ker imajo
v Srbiji pač zakon o bolniškim za-
varovanju iz leta 1912, ki se pa

vsled neprestanih vojn doslej ni mo-
gel uveljaviti, prevzame vodstvo
centraliziranega socialnega zavarov-
vanja za enkrat Zemaljska blagajna
za podporu bolniških radnika i za
osiguranje proti nezgodam v Za-
grebu, ki bo poslovala kot osrednji
urad. Pozneje enkrat se bo ta osred-
nji urad prenesel v Beograd. V vseh
pokrajinah pa bodo obstajali okrož-
ni uradi, tako za Slovenijo in Ljub-
ljani in če se Slovenija razdeli na
dve oblasti morda tudi v Mariboru.
Število zavarovancev se zelo po-
množi, v večjih mestih skoraj po-
dvoji. Razven dosedanjih zavarov-
ancev predvideva nova uredba
obvezno zavarovanje delavcev na
domu (Heimarbeiter), mornarjev in
poslov, dalje dovoljuje prostovoljni
pristop vsem po novi uredbi zava-
rovanju nepodvrženih in tudi dru-
gače za slučaj bolezn nezavarova-
nim. Te udobnosti se bodo vsled
izpremenjenih pridobitnih razmer
gotovo v velikem številu poslužev-
vali uradniki.

(Dalje prih.)

Občno konzumno društvo v Trbovljah r. z. z. o. z.

Vabilo

na

redni občni zbor,

ki se vrši

v nedeljo, dne 2. oktobra 1921, ob 4. uri popoldne
v dvorani „Dejavskega doma“ v Trbovljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Sprememba pravil § 56.
6. Volitev načelnstva, tri člani v nadzorstvo ter enega namestnika.
7. Revizijsko poročilo.
8. Razni nasveti in želje.

Na občni zbor imajo le člani pravico, kateri kupujejo svoje potrebščine v društvu.

Načelnstvo.

Nadzorstvo.

Išče se

strojni mojster

popolnoma vešč v posluževanju in popravilu parnih strojev, motorjev na surovo olje in hladilnih strojev za večjo tovarno blizu Ljubljane za čimprejšnji nastop. — Ponudbe na upravo „Naprej-a“.

Ivan Zakotnik, mestni tesarski
mojster

Telef. št. 379. Ljubljana, Dunajska cesta 46. Telef. št. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“
pnevmatika Dunlapp, Reithoffer, Aquilla
se kupi najceneje pri trdku

Ig. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Tovarna

Pefo

čevljev

Tržiču,
Slovenija.Zaloga, pisarna in prodaja na
debelo in drobno v Ljubljani v lastni
hiši, na Bregu št. 20.

Izdeluje vsakovrstne

čevlje

za gospode, dame, deklice, dečke
in otroke iz boks-, ševro-, lak-
usnja in drugega materijala.

Najboljša kvaliteta!

Najmodernejše oblike!

Konkurenčne cene!

Mesečno sobo

išče urednik pri „Napreju“, in
sicer takoj. Ponudbe na upravo
tega lista.

Slaščičarski

pomočnik,

21 let star, češki Nemec, išče
službe v Zagrebu ali njega oko-
lici. Naslov v upravi „Naprej-a“.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in
elegantna izvedba iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

Velika izbira sukna, perila,

odej, gotovih oblek, dežnikov itd.

po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, Maribor,

Glavni trg št. 17.

Obleke

moške, fantovske
in deške, mikado,
razglane, površ-
nike, kožuhe, ja-
halne hlače, špe-
cijalitete v otroških oblekah
(kostumih) in drugo konfekcijo
od najpreprostejšega do najfine-
jšega kroja v najboljši izdelavi
ter razno sukno, hlače vino in
podloge nabavite najceneje

edino le pri

„KONFEKCIJSKI INDUSTRIJI FRANDE“.

Telefon št. 313.

FRAN DERENDA,

Ljubljana, Emonska cesta št. 8.

Najnižje cene!

Najnižje cene!

VULKAN

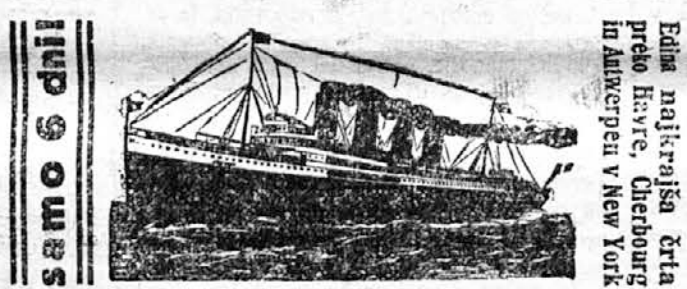
tvornica gumijevih
izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Iz Havre v Ameriko

Edna najhitrejša črta
preko Havre, Cherbourg
in Antwerpen v New York
Vozne listke in zadavna pojasnila izdaja konc. poštovalna pisarna
IV. Kraker, Ljubljana,
Kolodvorska ul. 41 (blizu glavn. kolodvora).

vse neuporabne ZLATE
PREDMETE, verižice,
prstane, obeske, zapestnice,
uhane itd., kateri predmeti
vam leže doma, ki jih ne
nosite, trdku
trgovina ur, zlat-
nine in srebrnine
Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo
polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni
kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Šolski zvezki

za ljudske in srednje šole, na razpolago v
vsaki množini. Priznana najboljši lastni
izdelki iz belega, finega papirja in
močnih ovitkov.Učiteljska tiskarna, Ljubljana
Franciščanska ulica št. 6.

Najnižje cene!

Zahtevajte cenike!

Točna posrežba!

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najcenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, no-
gavice, moške in ženske, šolske po-
trebščine, jedilno orodje, žlice, vilice,
aluminium, toaletno milo, ščetke za
obleko, glavo, zobe in konje, čevljarsko
orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se
dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za roč-
binsko in obrtno rabo, vse potrebščine za ši-
vilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za
::: kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. :::Išče se: Jamski paznik,
samec ali oženjen.

Zidarski polir,

samec, svoje stroke popolnoma vešč, samostojen delavec. Po-
nudbe naj se pošljejo s prepisi sprave na upravo „Naprej-a“
pod šifro „Premog“.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.